

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/64/2020
Identifikačné číslo spisu:	1509206292
Dátum vydania rozhodnutia:	25.03.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:1509206292.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu R. E. Q., bývajúceho v L., Č.. E. XXX, zastúpeného spoločnosťou Advokátska kancelária Ivan Syrový, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Kadnárova 83, IČO: 47 232 765, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Národný bezpečnostný úrad, so sídlom v Bratislave, Budatínska 30, IČO: 36 061 701, o náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 48 027,58 eur a vyplácanie mesačnej renty, vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 6 C 166/2009, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 30. októbra 2019 sp. zn. 4 Co 12/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie proti výroku o priznaní náhrady škody v sume 907,69 eura a náhrady nemajetkovej ujmy v sume 2 000,- eur a vo výroku, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá o d m i e t a.

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 4 Co 12/2019-471 z 30. októbra 2019 v zmenenom výroku o priznaní sumy 38 821,41 eura, vo výroku o trovách konania z r u š u j e a v rozsahu zrušenia mu vec v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava V (ďalej len „súd prvej inštancie“) v poradí tretím rozsudkom č. k. 6 C 166/2009-431 z 24. septembra 2018 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 907,69 eura z titulu náhrady škody a nemajetkovú ujmu vo výške 2 000,- eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, vo zvyšku žalobu zamietol. Žalovanej nepriznal žalovanej náhradu trov konania.

1.1. V odôvodnení poukázal na výsledky vykonaného dokazovania, zistený skutkový stav a uviedol, že žalobca od roku 2004 pracoval vo funkcii riaditeľa Okresného dopravného inšpektorátu v Humennom v hodnosti podplukovník, kde bol zaradený v 7. platovej triede. Žalovaná vydala dňa 27. októbra 2004 rozhodnutie č. PB-6795-17/2003-Ž-12437, ktorým vyslovila, že žalobcu nemožno považovať za bezpečnostne spoľahlivú osobu, pričom pre vykonávanie funkcie riaditeľa dopravného inšpektorátu sa vyžadovalo, aby mal získanú bezpečnostnú previerku. Vzhľadom k tomu bol žalobca rozhodnutím jeho zamestnávateľa personálnym rozkazom č. 20 Krajského riaditeľa Policajného zboru Slovenskej republiky v Prešove odvolaný z funkcie riaditeľa Okresného dopravného inšpektorátu v Humennom a personálnym rozkazom č. 19 riaditeľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru Slovenskej republiky v Humennom

bol menovaný do funkcie staršieho inšpektora, a to na základe rozhodnutia žalovanej. Následne bol žalobca zo 7. platovej triedy preradený do 4. platovej triedy. Vzhľadom k tomu, že rozhodnutia žalovanej a Krajského riaditeľa Policajného zboru Slovenskej republiky v Prešove boli v rámci správneho súdnictva zrušené pre podstatné vady konania, ktoré mohli mať vplyv na zákonnosť rozhodnutia, súd prvej inštalácie dospel k záveru, že v predmetnej veci boli kumulatívne splnené zákonné predpoklady vzniku zodpovednosti a nároku na náhradu škody. Výdanie nezákonného rozhodnutia žalovanej, ktoré následne a bezprostredne vyvolalo za následok príčinu inú, a tou bola v danom čase nemožnosť ponechať žalobcu na pôvodnej funkcii, pričom po jeho preradení v služobnom pomere dosahoval nižší príjem. Súd prvej inštalácie považoval za preukázané, že žalobcovi vznikla škoda v príčinnej súvislosti s rozhodnutiami žalovanej, za ktorú zodpovedá štát z titulu objektívnej zodpovednosti.

1.2. Následne citoval ustanovenia § 25 ods. 1, § 3 ods. 1, 2, § 4 ods. 1 písm. c), § 5, § 6 ods. 1-3, § 15 ods. 1, § 16 ods. 1, § 17 ods. 1, 2, § 18 ods. 1, § 21 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákona č. 514/2003 Z. z.“) a konštatoval, že nárok žalobcu je dôvodný (sčasti). Z tohto dôvodu mu priznal náhradu škody vo výške 907,69 eura, čo predstavuje rozdiel medzi príjmom žalobcu, ktorý poberal po preradení na menej zodpovednú funkciu a príjmom, ktorý by bol dosahoval vo funkcii riaditeľa okresného dopravného inšpektorátu za obdobie od 9. marca 2005 do 30. novembra 2005 (od preradenia do uvoľnenia zo služobného pomeru na základe jeho žiadosti).

1.3. Za neodôvodnený považoval uplatnený nárok z titulu rozdielu medzi príjmom, ktorý by poberal žalobca na pôvodnej pozícii a výsluhovým dôchodkom od 1. decembra 2005 z dôvodu, že rozdiel medzi príjmom, ktorý poberal na pôvodnej pozícii a výsluhovým dôchodkom za obdobie od 12/2005 - 12/2009 v sume 21 818,86 eura a rozdiel na príjme z titulu výsluhového dôchodku za obdobie 1/2010 - 1/2011 v sume 4179,50 eura. Uviedol, že žalobca do výsluhového dôchodku odišiel na základe vlastnej žiadosti, z vlastnej vôle a preto jeho tvrdenie, že by bol zotrval v služobnom pomere až do roku 2011, bolo v rovine hypotetickej. Navyše v tejto časti zamietol žalobu aj z dôvodu, že funkcia, ktorú zastával, nie je doživotná a nie je na ňu nárok. Zároveň žalobcovi nepriznal aj nárok vyplývajúci z rozdielu na odchodnom, ani nárok na mesačnú rentu v sume, o ktorú by mal vyšší výsluhový dôchodok, keby zotrval v policajnom zbore.

1.4. Pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch vychádzal z kritérií vyplývajúcich z § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z., po vyhodnotení všetkých do úvahy prichádzajúcich okolností, s tým, že dospel k záveru, že vzhľadom na osobu žalobcu, závažnosť vzniknutej ujmy, na okolnosti, za ktorých k nej došlo a na závažnosť následkov, ktoré žalobcovi vznikli v súkromnom živote a v spoločenskom uplatnení, považoval za zodpovedajúcu a primeranú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2 000,- eur. Poukázal na to, že v dôsledku rozhodnutí žalovanej bol žalobca preradený pre neho do „podradnej“ funkcie pochôdzkara do obce, z ktorej pochádzal, v ktorej žil, čo veľmi zle znášal a čo sa odrazilo aj na jeho zdravotnom stave. Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že zažíval psychickú traumú, povahovo sa zmenil, rezignoval na ďalšie aktivity, na ďalšie profesijné uplatnenie aj na spoločenský život, definitívne stratil nádej na predošlý spôsob uplatnenia sa. Konštatoval, že žalobca utrpel závažnú ujmu, ktorej následky sa prejavili nielen v jeho profesionálnom, ale aj v osobnom a rodinnom živote. Priznanú náhradu nemajetkovej ujmy považoval za primeranú s prihliadnutím aj k tomu, že funkciu pochôdzkara de facto nevykonával, lebo od jeho preradenia bol práceneschopný a následne odišiel do výsluhového dôchodku. Žalobu v prevyšujúcej časti, ako aj uplatnené nároky ako nedôvodné zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na základe podaného odvolania žalobcom rozsudkom č. k. 4 Co 12/2019-471 z 30. októbra 2019 rozhodnutie súdu prvej inštalácie v napadnutých vyhovujúcich častiach a to v časti priznanej náhrady škody 907,69 eura a v časti priznanej nemajetkovej ujmy 2 000,- eur potvrdil. V napadnutej zamietavej časti zmenil tak, že uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi z titulu náhrady škody a rozdielu na odchodnom sumu 38 821,41 eura do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku, a vo zvyšku žalobu zamietol. Výrok o trovách konania zmenil tak, že vyslovil, že žalobca má proti žalovanej nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 73,78 %. Vyslovil, že žalobca má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 86,04 %.

2.1. V odôvodnení poukázal na zistený skutkový stav, ktorý umožňoval právny záver o preukázaní nezákonných rozhodnutí ako základného predpokladu zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č.

514/2003 Z. z. Uviedol, že rozhodnutia žalovanej č. p. OKVNB-976-35/2006-R z 24. mája 2006, ktorým bolo zamietnuté odvolanie a potvrdené rozhodnutie č. p. PB-6795-17/2003-Ž-12437 z 27. októbra 2004, boli rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 SŽ 44/2006 z 25. septembra 2007 zrušené z dôvodov podľa § 250j ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku a vec bola vrátená na ďalšie konanie pre vadu správneho orgánu. Druhé rozhodnutie č. KM-62/PK-2005 z 20. mája 2005, ktorým bolo zamietnuté napadnuté prvoinštančné rozhodnutie Krajského riaditeľa Policajného zboru v Prešove č. 20 z 8. marca 2005, ktorým bol žalobca odvolaný z funkcie riaditeľa Okresného dopravného inšpektorátu v Humennom, Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Humennom a 9. marca 2005 ustanovený do inej funkcie, bolo rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 S 413/2005-89 zo 7. februára 2008 zrušené podľa § 250j ods. 2 písm. e) Občianskeho súdneho poriadku a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Po zrušení druhého rozhodnutia žalovanej bolo rozhodnutie č. PB-6795-17/2003-Ž-12437 z 27. októbra 2004 zrušené a vrátené na ďalšie konanie.

2.2. S použitím logického výkladového pravidla a contrario vo vzťahu k uvedenému ustanoveniu možno vyvodit', že zrušenie rozhodnutia správneho orgánu podľa § 250j Občianskeho súdneho poriadku bez ohľadu na to, z ktorého v ňom uvedeného dôvodu k tomu došlo, znamená jeho zrušenie pre nezákonnosť. Konštatoval, že otázka existencie príčinnej súvislosti medzi zrušenými nezákonnými rozhodnutiami a nárokom na náhradu škody, ku ktorej v dôsledku uvedených nezákonných rozhodnutí došlo, bola daná. Za dôvodný považoval aj nárok žalobcu spočívajúci v rozdiel medzi príjmom, ktorý by žalobca poberal na pôvodnej pozícii riaditeľa okresného dopravného inšpektorátu a výsluhovým dôchodkom za obdobia od 12/2005 -12/2009 a od 1/2010 -1/2011, nakoľko nezákonné rozhodnutia a vznik škody boli v logickom slede, teda nezákonné rozhodnutia boli príčinou vzniku škody, vrátane jej rozsahu. Podotkol, že k podaniu žiadosti o výsluhový dôchodok viedli žalobcu práve následky nezákonných rozhodnutí, v dôsledku ktorých bol preradený z funkcie riaditeľa okresného dopravného inšpektorátu do funkcie pochôdzkara, čo sa okrem iného nepriaznivo odrazilo na jeho zdravotnom stave. Výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v sume 2 000,- eur považoval za primeranú. Napadnutý rozsudok vo vyhovujúcich výrokoch potvrdil v súlade s § 387 ods. 1 CSP. Zamietavý výrok zmenil podľa § 388 CSP tak, že priznal žalobcovi náhradu škody v sume 38 821, 41 eura ako rozdiel na odchodnom a vo zvyšku žalobu zamietol.

O trovách konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovení § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Uviedla, že v danej veci absentoval zásadný predpoklad zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, a to existencia nezákonného rozhodnutia. Namietala, že rozsudkami v rámci správneho súdnictva boli zrušené len rozhodnutia odvolacích orgánov. Zároveň poukázala na to, že jej rozhodnutie nebolo zrušené rozhodnutím Výboru Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmavanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu ako odvolacieho orgánu z dôvodu nezákonnosti, ale len z dôvodu potreby doplnenia podkladového materiálu o listinný dôkaz. V tejto súvislosti konštatovala, že posúdenie otázky bezpečnostnej spoľahlivosti žalobcu bolo podložené skutkovými zisteniami a žalovaná neprekročila zákonom povolené medze správnej úvahy. Ďalej uviedla, že na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami nie je právny nárok, a preto rozhodnutie, ktorým je konštatované, že navrhovaná osoba nespĺňa predpoklady na vznik oprávnenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami, nie je spôsobilé navrhovanej osobe priamo spôsobiť škodu. Podotkla, že jej rozhodnutím nebola dotknutá odborná spôsobilosť, kvalifikačné predpoklady a kvalita plnenia úloh žalobcu v služobnom pomere. Podľa jej názoru, neexistuje príčinná súvislosť medzi jej rozhodnutím a odvolaním žalobcu z riadiacej funkcie. Zároveň namietala, že zoznam funkcií, pri výkone ktorých sa môžu oprávnené osoby oboznamovať s utajovanými skutočnosťami, určuje príslušný vedúci. Zdôraznila, že žalobca odišiel z policajného zboru výlučne na vlastnú žiadosť a aj z tohto dôvodu nemôže byť rozhodnutie žalovanej žiadnym spôsobom príčinou alebo následkom straty práce žalobcu. Spochybnila vznik škody, keďže v období od 21. februára 2005 do 3. novembra 2005 žalobca poberal dávky nemocenského poistenia, nevykonával štátnu službu a ani neplnil žiadne služobné úlohy, nakoľko bol uznaný za dočasne neschopného výkonu štátnej služby. Uplatnený nárok žalobcu na náhradu škody vo forme ušlej mzdy považovala za neodôvodnený a nemajúci oporu v hmotnom práve, nakoľko funkcia, ktorú zastával, nie je doživotná a nie je nárokom. V tejto súvislosti považovala záver odvolacieho súdu za nelogický a v

rozpore so skutkovým a právnym stavom, keďže vychádzal len z hypotetického predpokladu, že žalobca by bez rozhodnutia žalovanej zotrval v policajnom zbore na pozícii riaditeľa okresného dopravného inšpektorátu. Konštatovala, že neexistuje príčinná súvislosť (kauzálny nexus) medzi rozhodnutím žalovanej a samotnou škodou vo výške 38 821,41 eura, pričom poukázala na to, že vzťah príčiny a následku musí byť priamy, bezprostredný a neprerušovaný. Uviedla, že atribútom príčinnej súvislosti je „priamosť“ pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina bezprostredne predchádza následku a vyvoláva ho. Poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 M Cdo 3/2014. Ďalej namietala, že v rozhodnutí odvolacieho súdu absentuje odôvodnené a logické vysporiadanie sa so zákonnými predpokladmi vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Odvolací súd sa obmedzil iba na tvrdenia „o vzniku škody“, bez skúmania príčinnej súvislosti a preto sa odklonil od rozhodovacej súdnej praxe, s poukazom na R 2/2016, ako aj na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 90/2017. Uplatnený nárok na náhradu škody považovala za nedôvodný. K priznanej nemajetkovej ujme uviedla, že závery odvolacieho súdu nie sú dostatočne odôvodnené. Zdôraznila, že postupovali v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona č. 215/2004 Z. z. a žiadnej inej osobe tieto skutočnosti neoznámili. Nesúhlasila s tvrdeniami žalobcu o zásahu do jeho osobnostných práv, ako aj s rozhodnutím o trovách konania. Zároveň predložila návrh o odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia (§ 444 ods. 1 CSP), ktorý považovala za účelný z dôvodu, že je možné predpokladať zrušenie napadnutého rozhodnutia, čím sa zabráni prípadným komplikáciám vzniknutým zrealizovaním napadnutého rozhodnutia. Navrhla zrušiť napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. Žalobca k podanému dovolaniu vo vyjadrení uviedol, že žalovaná neuviedla v zmysle § 432 ods. 2 CSP, v čom vidí nesprávne právne posúdenie a neuvádza v čom spočíva táto nesprávnosť. Výmedzený dovolací dôvod považoval za neprípustný. Konštatoval, že súdy sa s podmienkami vzniku nároku na náhradu škody dostatočne zaoberali. Zároveň zdôraznil, že námietka ohľadom neexistencie príčinnej súvislosti je otázkou skutkovou (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júna 2009 sp. zn. 5 Cdo 126/2009). Rozhodnutia súdov nižších inštancií spĺňajú zákonné náležitosti a sú dostatočne odôvodnené. Poukázal na to, že odvolací súd podrobne vysvetlil, v čom spočívala nemajetková ujma a ako súvisela s nezákonnými rozhodnutiami proti žalobcovi. Napokon uviedol, že žalovaná nesprávne podriadila svoje námietky proti právnemu posúdeniu nemajetkovej ujmy pod dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP. Návrh na odklad vykonateľnosti považoval za neopodstatnený. Navrhol dovolanie žalovanej zamietnuť. Uplatnil si náhradu trov dovolacieho konania.

5. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

6. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odloženie vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP a preto v súlade s doposiaľ ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (ďalej len „dovolací súd“ resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je sčasti dôvodné.

8. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý

proces.

10. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

11. Podľa § 421 ods.1 písm. a) CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

12. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

13. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní.

14. Pre právnu otázku v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky a odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu“ (R 83/2018).

15. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 64/2018). K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

16. Prípustnosť dovolania má vo všeobecnosti stránku objektívnu a subjektívnu. Objektívna stránka sa nevzťahuje na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje (len) vecný aspekt tohto oprávneného prostriedku - či smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je dovolanie prípustné (objektívna prípustnosť dovolania je vymedzená ustanoveniami § 420 a § 421 CSP). Subjektívna stránka prípustnosti dovolania sa naopak viaže na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje osobný aspekt toho, kto podáva dovolanie - či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje podať dovolanie. Skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska objektívneho nasleduje až po skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania; pokiaľ dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie nie je subjektívne prípustné, nepristúpi už k skúmaniu prípustnosti dovolania z hľadiska ustanovení § 420 a § 421 CSP.

17. Podľa § 424 CSP dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

18. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že osobou oprávnenou podať dovolanie je predovšetkým strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Subjektívna prípustnosť dovolania reflektuje stav procesnej ujmy v osobe určitej strany, ktorý sa prejavuje v porovnaní najpriaznivejšieho výsledku, ktorý

odvolací súd pre stranu mohol založiť svojím rozhodnutím a výsledku, ktorý svojím rozhodnutím založil. Z povahy dovolania ako opravného prostriedku plynie, že oprávnenie ho podať má účastník, v neprospech ktorého toto porovnanie vyznieva a ak je spôsobená ujma na základe dovolania odstrániteľná tým, že dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (ZSP 49/2003).

19. V preskúmvanej veci predmetom posúdenia dovolacím súdom bol žalobcom uplatnený nárok na náhradu škody (z titulu náhrady straty na zárobku a rozdielu na odchodnom) a nárok na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu objektívnej zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Napadnutým rozhodnutím odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie vo vyhovujúcich výrokoch potvrdil, v zamietavom výroku, sčasti zmenil a uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi z titulu náhrady škody a rozdielu na odchodnom sumu 38 821,41 eura a vo zvyšku žalobu zamietol.

20. Žalovaná prípustnosť dovolania vyvodzovala z nesprávneho právneho posúdenia zákonných predpokladov pre vznik zodpovednosti štátu za škodu a to neexistencie nezákonného rozhodnutia, ako aj neexistencie príčinnej súvislosti medzi vznikom škody a nezákonným rozhodnutím. Z obsahu spisu však vyplýva, že odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie nepodala, i napriek tomu, že súd prvej inštancie jej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 907,69 eura z titulu náhrady škody a sumu 2 000,- eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy.

21. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

22. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

23. Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych opravných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen len formálne, ale aj materiálne, teda vecne (argumentačne), čo znamená, že dovolateľ môže v mimoriadnom opravnom prostriedku (úspešne) argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietal už v rámci riadneho opravného prostriedku a ktoré boli meritórne posudzované odvolacím súdom v jeho neprospech (R73/2019).

24. Z tohto dôvodu bolo dovolanie žalovanej proti potvrdzujúcemu vyhovujúcemu výroku napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu a vo výroku, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá odmietnuté ako neprípustné v súlade s § 447 písm. b) CSP, lebo bolo podané neoprávnenou osobou. Vzhľadom na rozhodnutie z procesných dôvodov dovolací súd vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia neposudzoval.

25. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle § 420 písm. f) CSP a namietaným nedostatočným odôvodnením rozhodnutia, dovolací súd uvádza, že uplatnený dôvod zakladá nielen prípustnosť dovolania, ale aj jeho dôvodnosť vo vzťahu k zmenenému výroku o priznaní sumy 38 821,41 eura, v ktorej časti odvolací súd bez zopakovania dokazovania v potrebnom rozsahu a následne v

odôvodnení rozhodnutia bez uvedenia konkrétnych relevantných dôvodov na základe, ktorých považoval nárok za dôvodný, vo veci samej rozhodol.

26. Právo na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jednou zo súčastí základného práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), ktoré je implikované aj v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústavy“). Odôvodnenie je tou časťou rozhodnutia, v ktorej súd vysvetľuje, akým spôsobom a z akých dôvodov dospel ku konkrétnemu rozhodnutiu.

27. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

28. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom-ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II.ÚS 559/2018, III.ÚS 47/2019).

29. Aj v zmysle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavného súdu“) platí, že riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vysporiadal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV.ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Vecná spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku.

30. Z obsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia (bod 41) nevyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami súdu pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení absentuje akákoľvek relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Odvolací súd neuviedol na základe akých konkrétnych dôkazov dospel k záveru, že uplatnený nárok na náhradu škody z titulu rozdielu na odchodnom žalobcu považoval za dôvodný. Odôvodnenie rozsudku síce zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia, ale súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) naplne nezakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Dovolací súd preto dospel k záveru, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu vo výroku o priznaní sumy 38 821, 41 eura z titulu rozdielu na odchodnom, nespĺňa náležitosti odôvodnenia rozhodnutia vyplývajúce z § 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP a preto ho možno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený a zjavne za arbitrárny (svojvoľný).

31. V zmysle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky za arbitrárne a zjavne neodôvodnené rozhodnutia sú najčastejšie považované také, ktoré sú dané rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností konkrétnej veci s pravidlami formálnej logiky, alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti uplatneniu (III. ÚS 623/2017, III. ÚS 60/2018, I. ÚS 264/2019).

32. Z týchto dôvodov dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie v zmenenom zamietavom výroku o priznaní sumy 38 821,41 eura a súvisiaci výrok o trovách konania v súlade s § 449 ods. 1 CSP a v rozsahu zrušenia vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP v spojení s § 390 CSP).

33. V ďalšom konaní je úlohou odvolacieho súdu opätovne posúdiť dôvodnosť uplatnených námietok vyplývajúcich z odvolania žalobcu proti zamietavému výroku v rozsahu zrušenia dovolacím súdom vo vzťahu k uplatnenému nároku na náhradu škody z titulu rozdielu na odchodnom vo výške 38 821,41 eura a vo veci samej rozhodnúť. Písomné vyhotovenie rozhodnutia je odvolací súd povinný vyhotoviť v súlade s náležitosťami odôvodnenia vyplývajúcimi z § 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP.

34. O trovách konania (pôvodného i dovolacieho) rozhodne odvolací súd v novom rozhodnutí vo veci samej (§ 453 ods.1, 3 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 CSP).

35. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.